

Eleutherococcus (Eleuterokok)

synonyma: *Acanthopanax*

čeleď: *Araliaceae*

Roste ve východní Asii (největším centrem diverzity je Čína, dále v Japonsku, Koreji a východní Sibiři) v podobě trnitého keře nebo stromu a někdy je popínavý. Větve jsou křehké. Listy jsou střídavé a dlanitě 3 - 7mičetné. Květenstvím je okolík nebo vrcholová lata, vlastní květy jsou dále v okolících, oboupohlavné nebo mnohomanželné, drobné, kalich má 5 zubů, korunní lístky jsou 4 (i 5) a tyčinek 5. Plodem je černá bobulovitá peckovice obsahující 2 - 5 semen.

Vyhovuje mu dobře propustná půda bohatá na živiny a chráněné místo. Některým druhům se líbí plné slunce, některé mají rády stín.

Množí se semeny nebo řízky.

Eleutherococcus baoxinensis

synonyma: *Acanthopanax baoxinensis*

Eleutherococcus brachypus

synonyma: *Acanthopanax brachypus*, *Acanthopanax obovatus*, *E. obovatus*

Eleutherococcus cissifolius (Akantopanax žumenolistý)

synonyma: *Acanthopanax cissifolius*, *Acanthopanax cissifolius* var. *scandens*, *Aralia cissifolia*, *Aralia cissifolia* var. *scandens*, *E. cissifolius* var. *scandens*

Existuje vnitrodruhový taxon:

- var. *glaber*/*Acanthopanax cissifolius* var. *glaber*

Eleutherococcus cuspidatus

synonyma: *Acanthopanax cuspidatus*, *Acanthopanax cuspidatus* var. *tienchuanensis*, *E. cuspidatus*

Eleutherococcus divaricatus (Akantopanax rozepjatý)

synonyma: *Acanthopanax divaricatus*, *Acanthopanax divaricatus* f. *inermis*, *Acanthopanax divaricatus* var. *inermis*, *E. divaricatus* f. *inermis*, *Kalopanax divaricatus*, *Panax divaricatus*

Existuje vnitrodruhový taxon:

- var. *chiisanensis*

Eleutherococcus eleutheristylus

synonyma: *Acanthopanax eleutheristylus*, *E. eleutheristylus*

Eleutherococcus giraldii (Akantopanax Giraldův)

synonyma: *Acanthopanax giraldii*, *Acanthopanax giraldii* var. *hispidus*, *Acanthopanax giraldii* var. *inermis*, *Acanthopanax humillimus*, *Acanthopanax yui*, *Acanthopanax yui* var. *longipedunculatus*, *Acanthopanax yui* var. *parvispinosus*, *E. giraldii* f. *hispidus*, *E. giraldii* var. *hispidus*, *E. giraldii* var. *inermis*, *E. humillimus*, *E. yui*

Eleutherococcus henryi (Akantopanax Henryův)

synonyma: *Acanthopanax henryi*

oblasti: Střední Čína

Roste v Číně v podobě keře. Dorůstá výšky 2 - 3m. Větve jsou porostlé tlustými trny a v mládí jsou drsně ochlupené. Listy jsou dlanitě (3 -) 5tičetné, řapíky dlouhé 4 - 7cm, vlastní lístky jsou podlouhlé, eliptické až obvejčité, dlouhé do 10cm, široké 4cm, drsné a krátce řapíčkaté. Plody jsou černé velikosti 8mm. Existuje vnitrodruhový taxon:

- 'Nanus' - kompaktnější

Eleutherococcus higoensis

synonyma: *Acanthopanax higoensis*

Eleutherococcus huangshanensis

Eleutherococcus hypoleucus

synonyma: *Acanthopanax fauriei*, *Acanthopanax hypoleucus*

Eleutherococcus japonicus

synonyma: *Acanthopanax commixtus*, *Acanthopanax japonicus*, *Acanthopanax japonicus* f. *ionanthus*, *Acanthopanax japonicus* f. *kiusianus*, *Acanthopanax kiusianus*, *Acanthopanax nipponicus*, *E. japonicus* f. *ionanthus*, *E. japonicus* f. *kiusianus*, *E. spinosus* f. *ionanthus*, *E. spinosus* f. *kiusianus*, *E. spinosus* var. *japonicus*

oblasti: Japonsko

Eleutherococcus lasiogyne (Akantopanax drsný)

synonyma: *Acanthopanax lasiogyne*

Existuje vnitrodruhový taxon:

- var. *ferrugineus*

Eleutherococcus leucorrhizus (Akantopanax bělokořenný)

synonyma: *Acanthopanax leucorrhizus*, *Acanthopanax leucorrhizus* f. *angustifolius*, *E. leucorrhizus* f. *angustifolius*

Eleutherococcus nanpingensis

synonyma: *Acanthopanax nanpingensis*

Eleutherococcus nikaianus

synonyma: *Acanthopanax japonicus* var. *nikaianus*, *Acanthopanax nikaianus*, *E. spinosus* var. *nikaianus*

Eleutherococcus nodiflorus (Akantopanax štíhlostopký)

synonyma: *Acanthopanax gracilistylus*, *Acanthopanax gracilistylus* var. *major*, *Acanthopanax gracilistylus* var. *trifoliolatus*, *Acanthopanax gracilistylus* var. *villosulus*, *Acanthopanax hondae*, *Acanthopanax hondae* var. *armatus*, *Acanthopanax hondae* var. *inermis*, *Acanthopanax nodiflorus*, *Acanthopanax villosulus*, *Aralia palmata*, *Aralia scandens*, *E. gracilistylus*, *E. gracilistylus* var. *major*, *E. gracilistylus* var. *nodiflorus*, *E. gracilistylus* var. *trifoliolatus*, *E. gracilistylus* var. *villosulus*, *E. villosulus*, *Hedera scandens*

oblasti: Čína, Filipíny, Malajský poloostrov, Sabah, Sulawesi (Celebes), Vietnam

Roste v Číně, Malajském poloostrově, Borneu, Filipínách, Sulawesi a Vietnamu v podobě max. řídké hákovitě trnitého šplhavého keře. Dorůstá výšky 2 - 3 (i 10)m při průměru kmene 2,5cm. Listy jsou řídké, dlanitě 3 - 5tičetné, dlouhé až 1,5m, 3 - 4x zpeřené s párem lístků v každém větvení, řapíky a větvena jsou ostnitě, vlastní lístky jsou vejčité až obkopinaté, zašpičatělé, drobně trnitě zoubkaté, dlouhé (3 -) 5 - 10 (i 14)cm, široké 2 - 5cm, báze zakulacená až téměř srdčitá, řapíčky jsou dlouhé 0,3 - 1cm a řapíky jsou dlouhé až 35cm. Květenstvím je vrcholová trnitá lata s větvenem délky do 60cm, sekundární větve jsou samostatné nebo v přeslenech, dlouhé až 50cm, koncové větve jsou dlouhé 1 - 4cm, podepřené kopinatými listeny, okolíčky jsou hroznovitě uspořádané, 10 - 20tikvěté, mají 1 - 1,2cm stopku, listeny kopinaté, dlouhé 2 - 3mm, kalich má 5 - 6 zubů a korunních lístků je 5 - 6ks. Plody jsou eliptické, růžovofialové až modročerné a dlouhé 5mm.

Eleutherococcus pilosulus

synonyma: *Acanthopanax giraldii* var. *pilosulus*, *Acanthopanax wilsonii* var. *pilosulus*, *E. giraldii* var. *pilosulus*, *E. wilsonii* var. *pilosulus*

Eleutherococcus pseudosetulosus

Eleutherococcus pubescens

synonyma: *Acanthopanax gracilistylus* var. *pubescens*, *Acanthopanax spinosus* var. *pubescens*, *E. gracilistylus* var. *pubescens*

Eleutherococcus rehderianus (Akantopanax Rehderův)

synonyma: *Acanthopanax rehderianus*

Existuje vnitrodruhový taxon:

- var. *longipedunculatus*

Eleutherococcus rufinervis

synonyma: *Acanthopanax rufinervis*

Eleutherococcus scandens

synonyma: *Acanthopanax scandens*

Eleutherococcus senticosus (Eleuterokok ostnitý)

synonyma: *Acanthopanax asperatus*, *Acanthopanax senticosus*, *Acanthopanax senticosus* f. *inermis*, *Acanthopanax senticosus* f. *subinermis*, *Acanthopanax senticosus* var. *brevistamineus*, *Acanthopanax senticosus* var. *subinermis*, *E. asperatus*, *E. senticosus* f. *inermis*, *E. senticosus* f. *subinermis*, *E. senticosus* var. *subinermis*, *Hedera senticosa*

oblasti: Altaj, Chabarovsko, Čína, J Korea, Japonsko, Kazachstán, Přímořský kraj, Sachalin, SV Asie, V Sibiř

Roste v Mandžusku, Koreji, Číně Japonsku a Sachalinu v podobě keře. Dorůstá výšky (1,2 -) 2 - 4 (i 5)m. Vytváří až 20 tence křehce ostnitých stonků. Borka je světle šedá. Větve jsou v mládí žlutohnědé, silné, vzpřímené a hustě štětinaté. Listy jsou dlanitě 3 - 5tičetné s řapíky délky 6 - 12 (i

13)cm, vlastní lístky jsou eliptické, špičaté, 2x pilovité, dlouhé 6 - 13cm, šířku 3 - 7cm, klínovou bázi, žilnatinu tvoří 6 - 7 párů ochlupených žilek a řapíčky jsou dlouhé 0,5 - 2cm. Květenstvím je okolík šířky 3 - 4cm, vlastní květy jsou žluté nebo světlefialové, 5tičetné, oboupohlavné (fialové), samčí (fialové) i samičí (nažloutlé) se 4 - 5ti tyčinkami. Plodem je černá bobule délky 1cm, šířky 7mm se zelenou dužinou a 5ti plochými žlutými půlměsíčkovitými semeny o délce 3 - 8mm. Vydává pepřové aroma. Kořeny se využívají v léčitelství jako náhrada žen-šenu (*Panax ginseng*). Existuje vnitrodruhový taxon:

- var. *koreanus* - Jižní Korea; obloukovitý habitus; kmínky méně ostnitě; listy dlanitě 3 - 5tičetné, 2x pilovité, na spodní straně řídce ochlupené; květenství vrcholové, vlastní květy bílé; plody modročerné a kulovité

Vyhovují mu smíšené a listnaté lesy, paseky, sutě, atp. Nesnáší přímé světlo, ale neměl by být ani v úplném stínu. Je mrazuvzdorný.

Množí se semeny po stratifikaci nebo dělením.

Eleutherococcus seoulensis

synonyma: *Acanthopanax seoulensis*

Eleutherococcus sessiliflorus (Akantopanax bezstopečný)

synonyma: *Acanthopanax sessiliflorus*, *Panax sessiliflorus*

oblasti: JV Sibiř, Korea, SV Čína, V Sibiř

Roste v Mandžusku, Číně a Koreji v podobě rozkladitého řídce krátce trnitého až beztrnného keře. Dorůstá výšky do 4m. Listy jsou dlanitě 3 (i 5)tičetné, vlastní lístky jsou obvejčité, asymetricky pilovité, prakticky přisedlé, holé a dlouhé 6 - 18cm. Květenstvím je kulovitá hlávka a vlastní květy jsou načervenalé. Plody jsou eliptické, černé, velikosti 1 - 1,5cm a seskupené v hlávkách o šířce 3 - 4cm.

Eleutherococcus setchuenensis (Akantopanax sečuánský)

synonyma: *Acanthopanax setchuenensis*, *E. leucorrhizus* var. *setchuenensis*

oblasti: Sichuan

Existuje vnitrodruhový taxon:

- var. *latifolius*

Eleutherococcus setulosus (Akantopanax štětinatý)

synonyma: *Acanthopanax setulosus*, *Acanthopanax zhejiangensis*, *E. zhejiangensis*

Eleutherococcus sieboldianus (Akantopanax Sieboldův)

synonyma: *Acanthopanax pentaphyllum*, *Acanthopanax pentaphyllum* var. *variegatum*, *Acanthopanax sieboldianum*, *Aralia pentaphylla*, *E. pentaphyllum*, *E. sieboldianum* f. *variegatum*

oblasti: Connecticut, Čína, Indiana, Japonsko, Kentucky, Massachusetts, New York, Ohio, Ontario, Pennsylvania, Utah, Západní Virginie

Roste v Číně a Japonsku v podobě keře. Dorůstá výšky 1 - 3m. Větve jsou obloukovité, řídce trnité a trny jsou zploštělé. Listy jsou dlanitě (3 -) 5 (i 7)mičetné, řapíky dlouhé 3 - 8cm, vlastní lístky jsou mírně obvejčité až mírně kosočtvercovité, dlouhé 2 - 3,5cm a prakticky přisedlé. Kvete zelenobílými jednopohlavnými květy v kulovitých okolících na 5 - 10cm stopce. Plody jsou černé, průměru 6 - 8mm. Existuje vnitrodruhový taxon:

- 'Variegatum' - menší; listy s bělavými okraji

Eleutherococcus simonii (Akantopanax Simonův)

synonyma: *Acanthopanax simonii*

oblasti: Střední Čína

Roste v Číně v podobě keře se široce polokulovitým habitem. Dorůstá výšky 3m. Větve vyrůstají již od země, v mládí jsou zelenošedé, hladké bez ostnů a starší jsou ostnitě (ostny úzké, mírně zakřivené a ostré). Listy jsou střídavé, řapíkaté, obvykle dlanitě 3 - 5tičetné, vlastní lístky mírně kopinaté, eliptické až obvejčité, ledovězelené, oboustranně štětinaté, v druhé 1/2 mělce zubaté, prostřední má délku 8 - 12cm, ostatní jsou kratší, spodní strana je modrozelená a řapíky jsou dlouhé 5 - 7cm. Kvete drobnými nazelenalými květy v koncových 1/2kulovitých latách složených z okolíků. Plodem je černá kulovitá bobule o průměru 5 - 6mm v souplodí o průměru 2 - 2,5cm.

Vyhovuje mu vlhká propustná půda na plném slunci. Mladé rostliny je nutné na zimu zakrýt listím a chvojím. Pro zhoustnutí keře je možné provést pravidelný řez.

Eleutherococcus spinosus

synonyma: *Acanthopanax pentaphyllum*, *Acanthopanax spinosus*, *Acanthopanax spinosus* f. *espinosus*, *Acanthopanax spinosus* var. *inermis*, *Aralia pentaphylla*, *E. spinosus* f. *espinosus*, *E. spinosus* f. *inermis*, *Panax spinosum*, *Panax spinosus*

Eleutherococcus stenophyllus (Akantopanax úzkolistý)

synonyma: *Acanthopanax stenophyllus*, *Acanthopanax stenophyllus* f. *angustissimus*, *Acanthopanax stenophyllus* f. *dilatatus*, *E. stenophyllus* f. *angustissimus*, *E. stenophyllus* f. *dilatatus*

Roste v Číně v podobě keře. Dorůstá výšky 2 - 3m. Větve jsou slabé, prakticky holé až holé. Listy jsou dlanitě 3 - 5tičetné, mají 3 - 7cm řapíky, vlastní lístky jsou kopinaté až obkopinaté, špičaté, tmavězelené, ostře 1 - 2x pilovité, dlouhé 2 - 6,5cm a spodní strana je světlejší. Květenstvím je vrcholový 1/2kulatý okolík na 5mm stopce.

Eleutherococcus trichodon (Akantopanax srstnatý)

synonyma: *Acanthopanax trichodon*

Eleutherococcus trifolius

synonyma: Acanthopanax aculeatus, Acanthopanax sepium, Acanthopanax spinifolius, Acanthopanax trifolius, Aralia trifoliata, E. spinifolius, E. trifolius var. integerrimus, Panax aculeatus, Panax loureiroanus, Plectronia chinensis, Zanthoxylum trifoliatum

Existuje vnitrodruhový taxon:

- var. setosus

Eleutherococcus verticillatus

synonyma: Acanthopanax verticillatus

Eleutherococcus wardii (Akantopanax Wardův)

synonyma: Acanthopanax ternatus, Acanthopanax wardii

Eleutherococcus wilsonii (Akantopanax Wilsonův)

synonyma: Acanthopanax wilsonii

Eleutherococcus xizangensis

synonyma: Acanthopanax xizangensis

oblasti: Xizang (Tibet)

Další informace:

<http://adaptogeny.cz/zensen-sibirsky/>

<http://jaruna7.bloguje.cz/561472-eleuterokok-ostnity-eleutherococcus-senticosus-lidove-divoky-pepr-ci-certuv-koren-perspektivni-rostli-na-noveho-tisicileti.php>

<https://www.rostliny.net/>